

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ प्रथम त्रैमासिकको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन

प्रकाशित मिति: २०८१/०९/२३

१. परिचय

गतिशिल अर्थतन्त्रभिन्न विभिन्न आर्थिक क्रियाकलाप जस्तै: उत्पादन, उपभोग, वस्तु विनिमय, वस्तु सञ्चय आदि सञ्चालन भइरहेका हुन्छन्। फलस्वरूप विभिन्न आर्थिक सूचक जस्तै: कुल उत्पादन, मध्यवर्ति उपभोग, कुल मुल्य अभिवृद्धि, आर्थिक वृद्धि, अन्तिम उपभोग, लगानी आदि निरन्तर परिवर्तन भइरहन्छन्। यस किसिमका आर्थिक परिसूचकहरू राष्ट्रिय लेखा प्रणालीबाट तयार गरिन्छ। आर्थिक सूचकमा भएको परिवर्तनको आधारमा सम्बन्धित सरोकारवाला निकायले आवश्यक नीति निर्माण गर्ने, नीति परिवर्तन गर्ने, कार्यक्रम कार्यान्वयनमा पुनरावलोकन गर्ने लगायतका विभिन्न निर्णय गर्दछन्। साथै, आर्थिक सूचकको प्रयोगबाट अर्थतन्त्रको स्वरूप, संरचना तथा व्यवहारको अध्ययन गरिन्छ। यसका अतिरिक्त, आर्थिक सूचकहरू अर्थशास्त्रीय विश्लेषण, अन्तर्राष्ट्रिय तुलनात्मक अध्ययनमा समेत व्यापक प्रयोग भइरहेका हुन्छन्।

राष्ट्रिय लेखा प्रणालीबमोजिम आर्थिक सूचक निर्माण गर्नका लागि अर्थतन्त्रभिन्न सञ्चालित सबै प्रकारका आर्थिक क्रियाकलापलाई मापन गरी तथ्याङ्कीय स्वरूपमा प्रस्तुत गर्ने गरिन्छ। यस किसिमका तथ्याङ्क उपलब्ध गराउनका लागि राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड तथा सिद्धान्तको अनुशरण गरी वार्षिक राष्ट्रिय लेखा तथा त्रैमासिक राष्ट्रिय लेखाका अनुमान तयार गरी नियमित रूपमा सार्वजनिक गर्दै आएको छ। वार्षिक राष्ट्रिय लेखाका अनुमानबाट छोटो अवधिमा हुने आर्थिक वृद्धि वा संकुचनलाई लेखाजोखा गर्न सकिँदैन। तसर्थ, छोटो अवधिमा भएका परिवर्तनलाई समेटी अर्थतन्त्रको दिशाबोध गर्नका लागि त्रैमासिक राष्ट्रिय लेखाका अनुमान प्रयोग गर्ने प्रचलन रही आएको छ। यसै सन्दर्भमा नेपालले पनि विगत एक दशकदेखि निरन्तर रूपमा त्रैमासिक राष्ट्रिय लेखा अनुमान तयार गरी प्रकाशन गर्दै आएको छ। राष्ट्रिय लेखाका त्रैमासिक अनुमान अर्थतन्त्र भित्र सञ्चालित सबै आर्थिक क्रियाकलापहरूमा छोटो अवधिमा भएका परिवर्तनलाई विभिन्न सूचकको माध्यमबाट मापन गरी तयार गरिन्छ।

हाल प्रकाशित त्रैमासिक राष्ट्रिय लेखाका अनुमान आ.व. २०६७/६८ लाई आधार वर्ष मानेर तयार गरिएका छन्। यी त्रैमासिक रूपमा प्रकाशित अनुमान स्थिर मुल्यमा मात्र मापन गरिएका छन्। प्रत्येक त्रैमासिक समाप्त भएको ९० दिन भित्रमा त्रैमासिक राष्ट्रिय लेखा अनुमान सार्वजनिक गर्ने कार्यालयको अभ्यासबमोजिम चालु आ.व. २०८१/८२ को प्रथम त्रैमासिकको अनुमान सार्वजनिक गरिएको छ। यस क्रममा अघिल्ला त्रैमासिकहरूमा प्रकाशित राष्ट्रिय लेखाका अनुमानहरूलाई उपलब्ध तथ्याङ्कका आधारमा अद्यावधिक समेत गरिएको छ।

२. त्रैमासिक राष्ट्रिय लेखा अनुमान गर्ने विधि

त्रैमासिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनका अनुमान तयार गर्दा विभिन्न आर्थिक क्रियाकलापहरूसँग सम्बन्धित सूचकहरूका आधारमा प्रथमतः मौसमी प्रभाव सहितका त्रैमासिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (Seasonally Unadjusted Quarterly Gross Domestic Product) अनुमान गर्ने गरिएको छ। तत्पश्चात अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष (International Monetary Fund-IMF) ले प्रचलनमा ल्याएको सफ्टवेयर अरिमा (X-12 ARIMA) को प्रयोग गरी मौसमी प्रभाव समायोजित कुल गार्हस्थ्य उत्पादनका (Seasonally Adjusted Quarterly Gross Domestic Product) अनुमान तयार गरिदै आइएको छ। यी अनुमानका आधारमा त्रैमासिक वृद्धिदर तयार गरिन्छ।

तालिका १ मा प्रस्तुत गरिएका मौसमी प्रभाव सहितका मुल्य अभिवृद्धिको वृद्धिदर (Growth rate of value added) तथा कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर अघिल्लो आर्थिक वर्षको सोही त्रैमासिकको विवरणसँग तुलना गरी गणना गरिएका छन्। यो तालिकामा प्रस्तुत गरिएका वृद्धिदरबाट अघिल्लो आर्थिक वर्षको त्रैमासिकबाट लगत्तै त्यसपछिको आर्थिक वर्षको सम्बन्धित त्रैमासमा कति प्रतिशतले आर्थिक वृद्धि भयो भनेर जानकारी प्राप्त हुन्छ। अर्कोतर्फ, तालिका २ मा प्रस्तुत गरिएका त्रैमासिक राष्ट्रिय लेखाको मौसमी प्रभाव समायोजित अनुमानको वृद्धिदर क्रमशः अघिल्लो त्रैमासिकको विवरणसँग तुलना गरी गणना गरिएको छ। यो तालिका अघिल्लो त्रैमासिकबाट लगत्तैको पछिल्लो त्रैमासिकमा कति प्रतिशतले वृद्धि भयो भनेर बुझ्नको लागि उपयोगी हुन्छ। त्यसैगरी, तालिका ३ मा मौसमी प्रभाव सहितका स्थिर मुल्य (आ.व. २०६७/६८ आधार वर्ष) मा मापन गरिएका मुल्य अभिवृद्धि तथा कुल गार्हस्थ्य उत्पादन प्रस्तुत गरिएको छ भने तालिका ४ मा मौसमी प्रभाव समायोजित स्थिर मुल्य (आ.व. २०६७/६८ आधार वर्ष) मा मापन गरिएका मुल्य अभिवृद्धि तथा कुल गार्हस्थ्य उत्पादन प्रस्तुत गरिएको छ।

३. आर्थिक वृद्धिको त्रैमासिक अवस्था

मौसमी प्रभाव समायोजन नगरिएको तालिका १ मा प्रस्तुत तथ्याङ्क अनुसार त्रैमासिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादन आधारभूत मुल्यमा अघिल्लो आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को प्रथम त्रैमासिकको तुलनामा चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को सोही अवधिमा ३.४ प्रतिशतले वृद्धि हुने प्रारम्भिक अनुमान गरिएको छ। यो त्रैमासिकमा अर्थतन्त्रको धनात्मक वृद्धि हुनुमा कृषि उत्पादनमा भएको वृद्धि, विद्युत उत्पादन तथा वितरणमा भएको वृद्धि, पर्यटन आगमनमा भएको वृद्धिसँगै होटल क्षेत्रको कुल मुल्य अभिवृद्धिमा भएको वृद्धि प्रमुख कारक रहेका छन्। यसका अतिरिक्त यातायात क्षेत्रमा भएको वृद्धि, स्वास्थ्य सेवामा भएको वृद्धि, सार्वजनिक प्रशासनका क्षेत्रमा भएको वृद्धिले समग्र अर्थतन्त्र सकारात्मक वृद्धि तर्फ उन्मुख रहेको हो। खासगरी यस अवधिमा गएको बाढी तथा पहिरोको नकारात्मक प्रभाव र निर्माण क्षेत्रको वृद्धि धनात्मक हुन नसकेका कारणले अर्थतन्त्रको वृद्धि सामान्य रहन गएको अनुमान रहेको छ।

मौसमी प्रभाव समायोजित तालिका २ मा प्रस्तुत तथ्याङ्कका आधारमा त्रैमासिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादन आधारभूत मुल्यमा चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को चौथो त्रैमासिकको तुलनामा चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को पहिलो त्रैमासिकमा ०.२ प्रतिशतले मात्र वृद्धि हुने प्रारम्भिक अनुमान छ। गत आ.व.को चौथो त्रैमासिकको तुलनामा चालु आ.व.को प्रथम त्रैमासिकमा कुल १८ ओटा औद्योगिक क्षेत्रमध्ये छ ओटामा भएको ऋणात्मक वृद्धिको प्रभाव तथा अन्य क्षेत्रको सामान्य वृद्धिको कारणले समग्र कुल गार्हस्थ्य उत्पादन झिनो अङ्कले मात्र वृद्धि हुने अनुमान गरिएको हो। यद्यपी, विद्युत र सूचना तथा सञ्चार क्षेत्रमा भने उल्लेख्य वृद्धि हुने अनुमान गरिएको छ।

४. मौसमी प्रभाव असमायोजित त्रैमासिक कुल मुल्य अभिवृद्धि वृद्धिदर

(आ.व. २०८०/८१ को प्रथम त्रैमासिकको तुलनामा आ.व. २०८१/८२ को प्रथम त्रैमासिकको वृद्धि)

चालु आ.व. २०८१/८२ को प्रथम त्रैमासिक र अघिल्लो आ.व. २०८०/८१ को प्रथम त्रैमासिक अवधिबीच क्षेत्रगत तुलनागर्दा अर्थतन्त्रका प्रस्तुत गरिएका कुल १८ ओटा औद्योगिक वर्गीकरणमध्ये १७ ओटा औद्योगिक क्षेत्रहरूको कुल मुल्य अभिवृद्धि वृद्धिदर धनात्मक रहेको छ (तालिका १)। जसमध्ये विद्युत तथा ग्याँससँग सम्बन्धित क्रियाकलापको सबैभन्दा धेरै वृद्धिदर (२१.४%) रहेको छ भने यातायात तथा गोदाम क्षेत्र ६.७ प्रतिशत वृद्धिदर सहित दोस्रो धेरै वृद्धि हुने औद्योगिक क्षेत्र रहेको छ। यी औद्योगिक क्षेत्रलाई पछ्याउँदै आवास तथा भोजन सेवा क्षेत्रले ६.३ प्रतिशत वृद्धिदर कायम गरेको छ। त्यसैगरी, निक्षेप तथा कर्जामा भएको वृद्धिसँगै वित्तीय तथा विमा क्षेत्रको मुल्य अभिवृद्धि

वृद्धिदर ५.७ प्रतिशत हुने अनुमान गरिएको छ। प्रशासनिक सहयोगी सेवा क्षेत्रको वृद्धिदर ५.४ प्रतिशत र पेशागत वैज्ञानिक तथा प्राविधिक सेवाको वृद्धिदर ५.१ प्रतिशत रहने प्रारम्भिक अनुमान गरिएको छ। अर्कोतर्फ, चालु आ.व. २०८१/८२ को प्रथम त्रैमासिकमा निर्माणजन्य वस्तुको आयातमा आएको गिरावटका कारण निर्माण क्षेत्र झिनो अङ्कले संकुचनमा रहेको प्रारम्भिक अनुमान गरिएको छ।

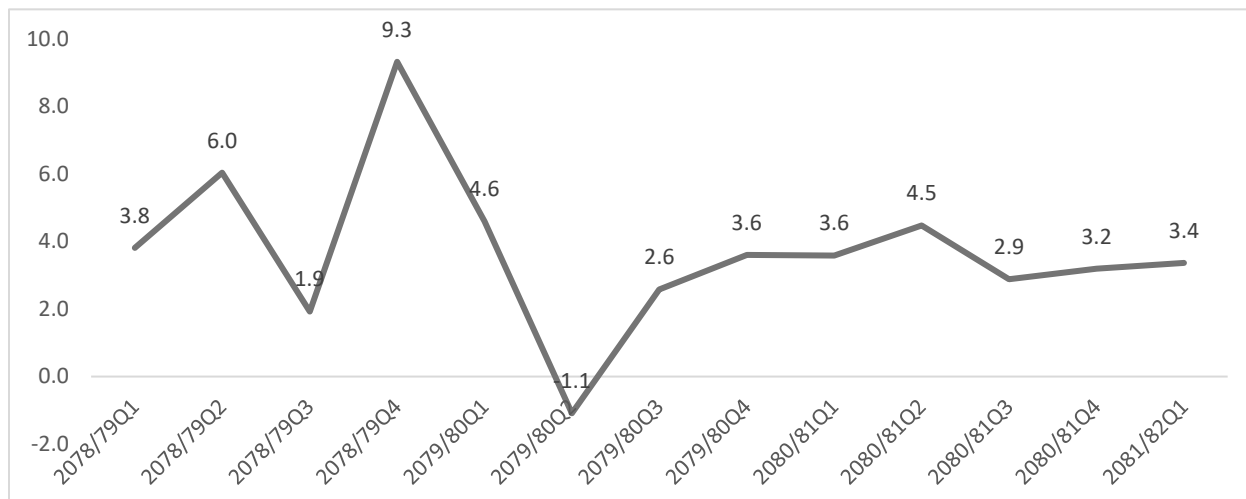
अर्थतन्त्रमा सबैभन्दा बढी हिस्सा ओगटेको कृषि, वन तथा मत्स्य क्षेत्रको मुल्य अभिवृद्धि वृद्धिदर तीन प्रतिशत हुने प्रारम्भिक अनुमान छ। धान लगायतका वर्षे वालीको उत्पादनमा वृद्धि हुनुका साथै तरकारी तथा नगदे वालीहरू र पशुपंक्षीजन्य उत्पादनमा भएको वृद्धिले यस क्षेत्रको कुल मुल्य अभिवृद्धिमा सकारात्मक प्रभाव परेको देखिन्छ। समयमा मलको उपलब्धता, उन्नत बीउको प्रयोग, तथा यथेष्ट मनसुनी वर्षा भएका कारण कृषिजन्य उत्पादनमा वृद्धि भएको हो। यद्यपी, वर्षायामको बाढी र पहिरोले पुर्याएको क्षतीका कारणले कृषि क्षेत्रको कुल मुल्य अभिवृद्धिमा उल्लेख्य वृद्धि हुन सकेन।

अर्कोतर्फ, अर्थतन्त्रको दोस्रो ठुलो क्षेत्र थोक तथा खुद्रा व्यापार क्षेत्रको चालु आ.व. २०८१/८२ को प्रथम त्रैमासिकमा ०.५ प्रतिशतले मात्र वृद्धि हुने प्रारम्भिक अनुमान छ। कृषि तथा व्यापारजन्य वस्तुहरूको स्वदेशी उत्पादनमा भएको सामान्य वृद्धि तथा प्रमुख व्यापारजन्य वस्तुको आयातमा भएको सामान्य वृद्धिका कारणले गर्दा व्यापार क्षेत्रको वृद्धि धनात्मक दिशा उन्मुख भएको हो। त्यसैगरी, यो त्रैमासिकमा औद्योगिक वस्तु उत्पादन क्षेत्रको मुल्य अभिवृद्धि वृद्धिदर २.३ प्रतिशतले धनात्मक रहन गएको छ। गत आ.व.को प्रथम त्रैमासिकको तुलनामा चालु आ.व.को प्रथम त्रैमासिकमा औद्योगिक वस्तुको उत्पादनमा क्रमिक सुधार आएका कारण यो क्षेत्रको वृद्धि सुधारोन्मुख रहन गएको प्रारम्भिक अनुमान छ। यस त्रैमासिकमा शिक्षा (०.४%), स्वास्थ्य (४.१%), घरजग्गा कारोबार (३.१%) लगायतका सेवा क्षेत्रका अन्य क्रियाकलापको वृद्धिदर सामान्य रहेको छ।

प्रस्तुत गरिएका १८ ओटा औद्योगिक क्षेत्रको मुल्य अभिवृद्धि वृद्धिदर र समग्र अर्थतन्त्रको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर तालिका १ मा दिइएको छ। विगत तीन ओटा आर्थिक वर्षहरूको त्रैमासिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर र चालु आर्थिक वर्षको प्रथम त्रैमासिकको वृद्धिदरलाई चित्र १ मा प्रस्तुत गरिएको छ। जसअनुसार नेपालको आर्थिक वृद्धिदर विगतमा कहिले बढ्ने, कहिले घट्ने गरेको भए तापनि आर्थिक वर्ष २०७९/८० देखि सुधारात्मक रूपमा निश्चित दिशा तय गर्न खोजेको देखिन्छ।

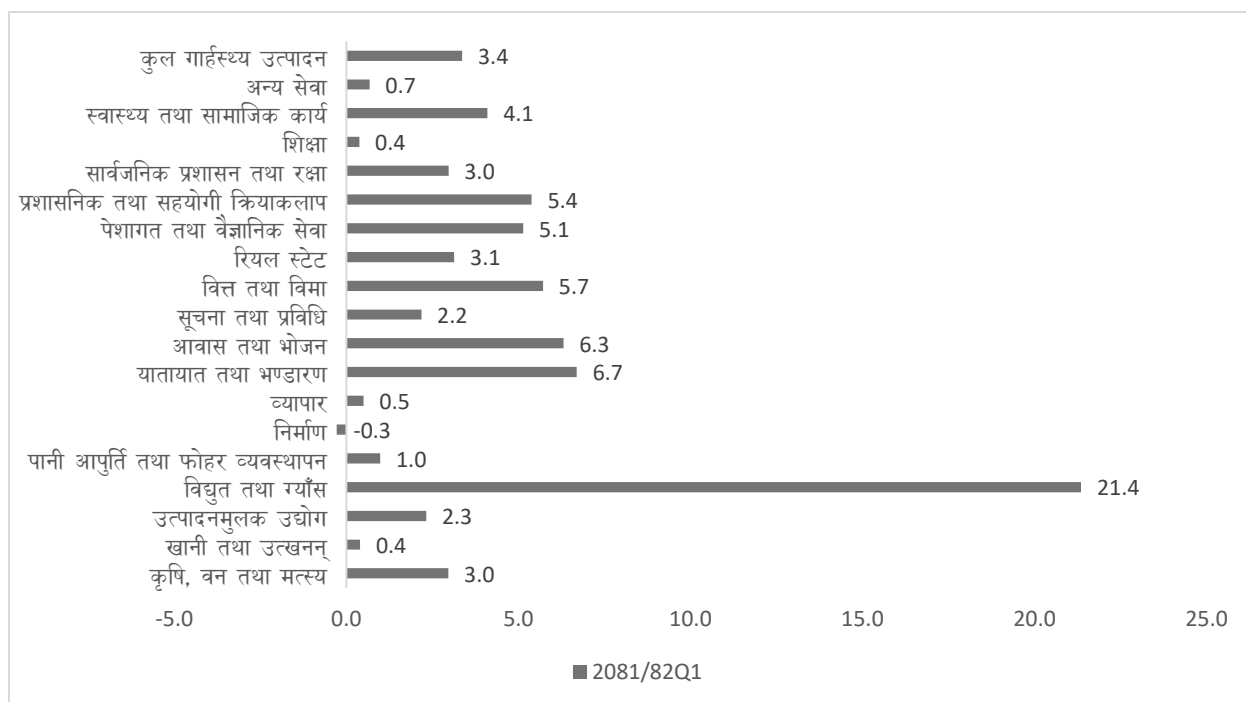
चित्र १ मौसमी प्रभाव असमायोजित आर्थिक वृद्धिदर

(अघिल्लो आ.व. र लगत्तै पछिल्लो आ.व.को सम्बन्धित त्रैमासिकको तुलनात्मक वृद्धिदर)

आ.व. २०८१/८२ को प्रथम त्रैमासिकमा प्रस्तुत गरिएका १८ ओटा औद्योगिक क्षेत्रहरूको मौसमी प्रभाव असमायोजित कुल मुल्य अभिवृद्धि वृद्धिदरलाई चित्र २ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र २ औद्योगिक क्रियाकलापअनुसार मौसमी प्रभाव असमायोजित कुल मुल्य अभिवृद्धि वृद्धिदर

५. मौसमी प्रभाव समायोजित त्रैमासिक कुल मुल्य अभिवृद्धि वृद्धिदर

(आ.व. २०८०/८१ को चौथो त्रैमासिकको तुलनामा आ.व. २०८१/८२ को प्रथम त्रैमासिकको वृद्धि)

मौसमी प्रभाव समायोजित त्रैमासिक वृद्धिलाई हेर्दा गत आर्थिक वर्ष (२०८०/८१) को चौथो त्रैमासिक (वैशाख, जेठ र असार) को तुलनामा चालु आर्थिक वर्ष (२०८१/८२) को प्रथम त्रैमासिक (साउन, भदौ र असोज) को प्रारम्भिक अनुमान अनुसार प्रस्तुत गरिएका कुल १८ ओटा औद्योगिक क्षेत्रमध्ये १२ ओटाको उत्पादन बढेको देखिन्छ भने छ ओटा औद्योगिक क्षेत्रको उत्पादन घटेको देखिन्छ (तालिका २)। विद्युत तथा ग्याँस क्षेत्रमा सबैभन्दा बढी ८.५ प्रतिशत वृद्धि हुने र यो क्षेत्रलाई पछ्याउँदै सूचना तथा प्रविधि क्षेत्रको वृद्धिदर ७.७ प्रतिशत रहने अनुमान गरिएको छ। यो अवधिमा अर्थतन्त्रमा सबैभन्दा बढी हिस्सा रहेको कृषि, वन तथा मत्स्य क्षेत्रको वृद्धिदर नगण्य रूपमा ऋणात्मक (-०.८%) हुन पुगेको छ भने समग्र अर्थतन्त्रको वृद्धिदर ०.२ प्रतिशतमा सीमित हुने प्रारम्भिक अनुमान रहेको छ। ऋणात्मक वृद्धि हुने छ ओटा औद्योगिक क्षेत्रहरूमध्ये सबैभन्दा धेरै खानी तथा उत्खनन् क्षेत्रको ऋणात्मक वृद्धिदर (-१३.९%) र त्यसपछि व्यापार क्षेत्रको वृद्धिदर (-३.७%) रहेको छ।

आ.व. २०८१/८२ को प्रथम त्रैमासिकमा प्रस्तुत गरिएका १८ ओटा औद्योगिक क्षेत्रहरूको मौसमी प्रभाव समायोजित कुल मुल्य अभिवृद्धि वृद्धिदरलाई चित्र २ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र ३ औद्योगिक क्रियाकलापअनुसार मौसमी प्रभाव समायोजित कुल मुल्य अभिवृद्धि वृद्धिदर

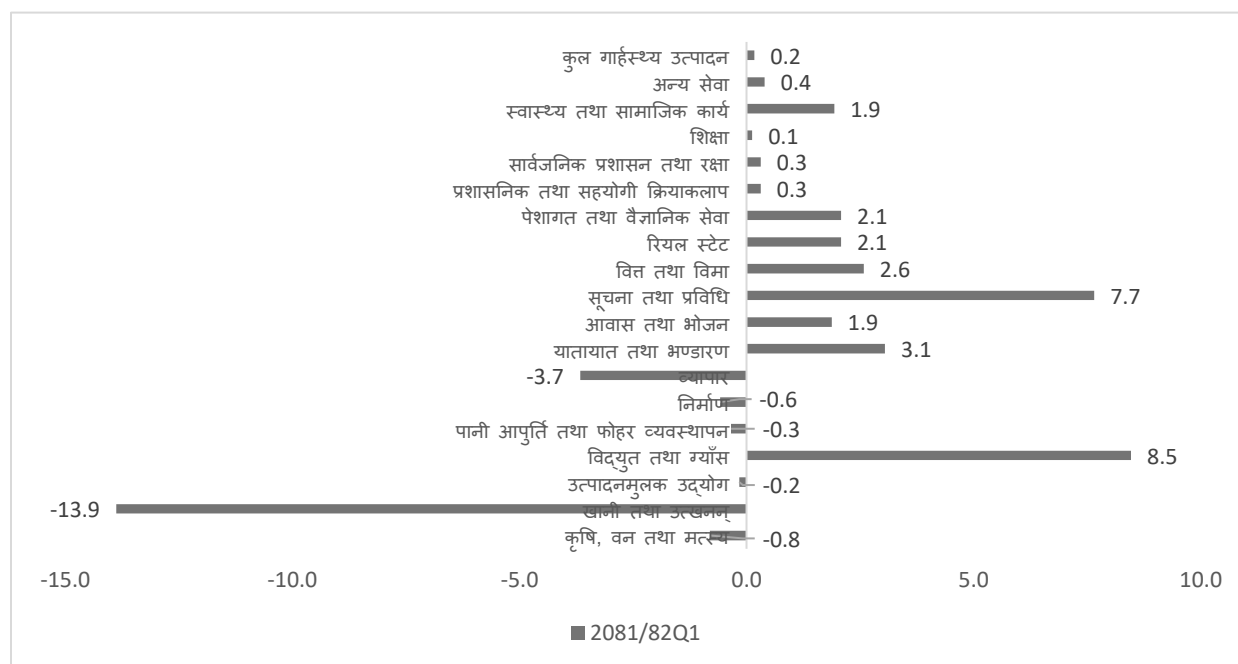

Table 1: Growth Rate of Seasonally Unadjusted (Year on Year) National Quarterly GDP by Economic Activities (at constant price, 2010/11)

ISIC	Industrial Classification	2078/79				2079/80				2080/81				2081/82
		2021/22				2022/23				2023/24				2024/25
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
A	Agriculture, forestry and fishing	2.9	3.4	2.7	0.5	3.2	2.7	3.9	1.5	1.1	3.4	2.8	4.4	3.0
B	Mining and quarrying	10.8	3.7	10.9	10.3	-2.9	2.1	-2.7	7.2	6.4	-3.5	-10.3	15.9	0.4
C	Manufacturing	6.7	4.5	5.6	10.5	-2.6	-3.6	-1.5	-0.2	0.6	-4.1	-3.6	0.9	2.3
D	Electricity, gas, steam and air conditioning supply	29.0	37.9	72.3	87.2	35.0	11.5	-21.6	36.1	23.5	26.1	47.4	-3.5	21.4
E	Water supply; sewerage, waste management	-2.7	1.0	7.4	8.2	1.8	3.7	2.8	4.8	3.9	3.1	2.4	1.7	1.0
F	Construction	7.3	3.1	10.3	7.2	4.1	-17.0	-5.5	14.1	6.9	1.9	-6.3	-8.7	-0.3
G	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles & motorcycles	-10.5	11.1	-2.0	41.6	-0.6	-14.3	-1.8	7.3	-0.8	1.4	-2.5	2.4	0.5
H	Transportation and storage	10.1	7.8	0.0	-1.6	2.1	1.2	1.0	1.3	3.1	16.7	17.5	10.9	6.7
I	Accommodation and food service activities	22.4	5.1	3.6	29.0	53.6	-1.2	5.3	27.6	16.0	36.6	23.7	11.9	6.3
J	Information and communication	7.5	3.8	-1.5	7.4	6.2	4.1	4.7	1.6	6.9	7.9	6.4	-1.6	2.2
K	Financial and insurance activities	19.6	9.7	-7.2	10.1	16.6	10.9	20.9	-13.6	9.0	6.6	5.7	10.1	5.7
L	Real estate activities	1.7	1.7	1.7	1.7	2.2	2.2	2.2	2.2	3.0	3.0	3.0	3.0	3.1
M	Professional, scientific and technical activities	2.7	3.9	2.8	4.5	3.7	3.3	4.1	4.6	5.4	4.1	3.9	3.3	5.1
N	Administrative and support service activities	-2.4	0.6	5.1	2.9	4.8	5.9	4.4	5.1	6.0	2.1	2.3	5.8	5.4
O	Public administration and defence; compulsory social security	7.8	7.8	-0.5	1.9	5.1	5.6	12.2	0.5	2.9	2.8	1.6	10.8	3.0
P	Education	10.2	6.6	-1.7	4.1	2.7	6.6	3.7	2.8	2.1	2.5	3.4	2.9	0.4
Q	Human health and social work activities	0.5	13.8	4.6	9.8	10.7	6.1	5.0	4.7	5.9	5.4	7.0	3.8	4.1
R, S, T	Others services	2.1	4.2	5.9	5.8	10.1	3.4	4.1	3.0	0.6	6.4	5.3	4.4	0.7
	Aggregate	3.8	6.0	1.9	9.3	4.6	-1.1	2.6	3.6	3.6	4.5	2.9	3.2	3.4

Table 2: Seasonally Adjusted (Quarter on Quarter) Growth Rate of National Quarterly GDP by Economic Activities (at constant price, 2010/11)

ISIC	Industrial Classification	2078/79				2079/80				2080/81				2081/82
		2021/22				2022/23				2023/24				2024/25
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
A	Agriculture, forestry and fishing	-0.1	0.4	-0.1	0.6	2.0	0.4	0.4	-1.0	1.3	3.2	-0.9	1.1	-0.8
B	Mining and quarrying	6.7	-0.5	9.4	-6.9	-3.8	5.4	4.0	-0.6	-2.1	-3.7	-2.9	25.2	-13.9
C	Manufacturing	5.7	2.2	1.4	-0.8	-4.8	1.8	2.5	-0.8	-2.6	-2.0	2.1	2.4	-0.2
D	Electricity, gas, steam and air conditioning supply	34.1	14.1	20.6	1.3	-5.3	-2.4	-14.0	69.4	-14.3	1.8	2.8	6.5	8.5
E	Water supply; sewerage, waste management	2.0	2.3	3.2	-0.5	-1.8	3.0	1.6	1.2	-0.8	1.1	0.6	0.2	-0.3
F	Construction	0.4	9.6	3.8	-7.1	-2.6	-9.3	15.6	11.3	-9.3	-11.4	5.6	6.2	-0.6
G	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles & motorcycles	36.7	12.0	-6.5	-3.6	-0.9	-3.9	7.4	1.9	-4.7	-1.7	3.0	3.7	-3.7
H	Transportation and storage	9.2	-4.8	-4.1	3.8	6.2	-6.6	-1.1	5.7	5.3	6.3	-0.1	-2.2	3.1
I	Accommodation and food service activities	-12.7	24.9	17.6	-6.1	13.4	-19.5	18.9	13.3	5.6	0.7	3.8	0.6	1.9
J	Information and communication	1.0	0.4	0.1	6.2	-0.9	-1.2	0.9	2.9	3.9	0.1	-0.4	-4.9	7.7
K	Financial and insurance activities	0.0	0.3	-1.3	16.7	-5.0	-1.0	11.9	-19.2	23.0	-7.5	10.6	-6.9	2.6
L	Real estate activities	1.8	0.6	0.7	0.7	-1.3	0.6	0.7	0.7	1.0	0.6	0.7	0.7	2.1
M	Professional, scientific and technical activities	1.1	1.5	0.5	1.5	-0.1	1.4	1.4	1.7	0.6	0.5	0.9	1.2	2.1
N	Administrative and support service activities	1.3	0.9	2.3	-0.8	1.6	2.9	1.2	0.0	0.9	0.2	1.8	2.0	0.3
O	Public administration and defence; compulsory social security	0.3	1.3	-2.4	3.2	3.1	1.7	3.6	-7.3	5.4	1.5	2.3	1.7	0.3
P	Education	3.6	-1.3	-0.3	2.7	1.7	2.0	-2.7	2.1	0.9	2.0	-1.7	1.8	0.1
Q	Human health and social work activities	2.0	4.7	0.6	2.9	1.7	0.4	0.1	2.8	2.1	0.3	1.7	-0.1	1.9
R, S, T	Other services	-1.6	2.7	2.0	-1.2	7.8	-1.8	-0.6	0.4	1.0	1.4	1.8	-0.3	0.4
	Aggregate	6.1	3.2	-0.4	0.6	0.2	-1.5	3.1	1.3	0.5	-0.1	1.5	1.3	0.2

Table 3: Seasonally Unadjusted National Quarterly GDP by Economic Activities (at basic Price, 2010/11, in million Rs.)

ISIC	Industrial Classification	2078/79				2079/80				2080/81				2081/82
		2021/22				2022/23				2023/24				2024/25
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
A	Agriculture, forestry and fishing	134583	196217	154780	176791	138934	201476	160747	179510	140428	208342	165278	187349	144588
B	Mining and quarrying	3969	4158	4412	4315	3854	4246	4291	4627	4100	4099	3851	5362	4116
C	Manufacturing	31520	33879	34140	31670	30685	32675	33633	31616	30879	31347	32423	31899	31595
D	Electricity, gas, steam and air conditioning supply	12850	10247	8024	13769	17353	11430	6289	18746	21431	14411	9269	18097	26007
E	Water supply; sewerage, waste management	4540	3951	3979	4081	4623	4097	4092	4276	4804	4226	4189	4347	4852
F	Construction	38977	41447	44054	42665	40592	34399	41617	48697	43391	35053	38992	44453	43270
G	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles & motorcycles	76531	104442	91030	85479	76091	89555	89373	91685	75468	90775	87169	93858	75843
H	Transportation and storage	35812	34355	31254	21786	36580	34779	31560	22069	37712	40579	37087	24471	40237
I	Accommodation and food service activities	5868	8577	8741	7034	9012	8476	9205	8975	10452	11581	11385	10042	11111
J	Information and communication	21423	21875	20842	21907	22746	22778	21831	22264	24322	24583	23221	21899	24852
K	Financial and insurance activities	28604	26934	31824	38268	33354	29870	38470	33062	36343	31844	40673	36408	38419
L	Real estate activities	44882	44887	44878	44899	45861	45866	45854	45877	47234	47234	47220	47244	48714
M	Professional, scientific and technical activities	4973	5159	5139	5189	5159	5331	5348	5426	5437	5550	5554	5605	5717
N	Administrative and support service activities	3758	3963	4113	4065	3936	4195	4292	4274	4174	4282	4393	4523	4399
O	Public administration and defence; compulsory social security	26790	27034	26845	28839	28151	28551	30124	28975	28963	29343	30596	32104	29823
P	Education	33705	33283	32684	35089	34609	35488	33899	36059	35325	36378	35045	37096	35458
Q	Human health and social work activities	7696	7718	7665	8287	8522	8186	8046	8673	9027	8627	8612	9006	9397
R, S, T	Other Services	2636	2690	2719	2791	2902	2782	2831	2874	2920	2959	2982	3001	2940
	Total	519117	610817	557122	576923	542965	604182	571504	597686	562409	631214	587939	616764	581339

Table 4: Seasonally Adjusted National Quarterly GDP by Economic Activities (at basic Price, 2010/11, in million Rs.)

ISIC	Industrial Classification	2078/79				2079/80				2080/81				2081/82
		2021/22				2022/23				2023/24				2024/25
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
A	Agriculture, forestry and fishing	164941	165582	165403	166420	169696	170452	171082	169405	171523	176986	175463	177367	175933
B	Mining and quarrying	4104	4083	4466	4159	4001	4219	4387	4361	4269	4111	3993	5001	4307
C	Manufacturing	32035	32755	33203	32929	31342	31916	32698	32421	31563	30924	31577	32345	32293
D	Electricity, gas, steam and air conditioning supply	9413	10742	12957	13129	12434	12139	10443	17695	15172	15445	15873	16902	18333
E	Water supply; sewerage, waste management	4004	4096	4226	4206	4129	4252	4321	4371	4336	4385	4411	4421	4406
F	Construction	38942	42667	44296	41160	40096	36371	42032	46790	42419	37590	39713	42177	41931
G	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles & motorcycles	85370	95590	89410	86187	85382	82076	88135	89817	85614	84161	86647	89860	86568
H	Transportation and storage	32547	30981	29702	30824	32731	30578	30227	31952	33649	35773	35749	34978	36045
I	Accommodation and food service activities	5915	7389	8686	8156	9247	7441	8847	10022	10586	10664	11073	11135	11344
J	Information and communication	21141	21219	21233	22543	22349	22091	22295	22945	23844	23861	23754	22598	24328
K	Financial and insurance activities	30471	30558	30164	35212	33445	33117	37059	29962	36853	34090	37713	35113	36019
L	Real estate activities	45160	45417	45726	46051	45433	45693	46004	46329	46793	47056	47374	47711	48703
M	Professional, scientific and technical activities	5032	5106	5131	5207	5204	5279	5353	5442	5477	5503	5553	5617	5734
N	Administrative and support service activities	3908	3944	4035	4001	4064	4183	4233	4234	4273	4283	4361	4450	4464
O	Public administration and defence; compulsory social security	27243	27584	26919	27767	28619	29100	30142	27936	29455	29892	30567	31077	31175
P	Education	33870	33418	33315	34203	34796	35507	34532	35244	35559	36284	35680	36329	36375
Q	Human health and social work activities	7504	7858	7905	8138	8278	8312	8318	8553	8732	8756	8904	8899	9071
R, S, T	Other Services	2636	2708	2761	2729	2943	2889	2871	2883	2911	2952	3004	2994	3006
	Total	554236	571697	569538	573021	574189	565615	582979	590362	593028	592716	601409	608974	610035

अनुसूची: त्रैमासिक राष्ट्रिय लेखा अनुमानका प्रकाशित तालिकासम्बन्धी प्राविधिक नोट

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले तयार गर्ने त्रैमासिक राष्ट्रिय लेखासम्बन्धी अनुमानहरू संयुक्त राष्ट्रसंघ, तथ्याङ्क आयोगले (United Nations, Statistics Commission) सिफारिस गरेको System of National Accounts, 2008 मा उल्लेखित विधि र वर्गीकरणहरूमा आधारित छन्। राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले प्रकाशन गर्ने त्रैमासिक राष्ट्रिय लेखासम्बन्धी चार ओटा तालिकाहरूमा प्रयोग भएका केही प्राविधिक शब्द एवम् सूचकहरूको संक्षिप्त परिभाषा यस प्रकार रहेको छ।

१. आर्थिक वृद्धिदर (तालिका १ र २ सँग सम्बन्धित)

आर्थिक वृद्धिदर भनेको कुनै अर्थतन्त्र भित्र निश्चित समयावधिमा सञ्चालित आर्थिक क्रियाकलापबाट मुल्य अभिवृद्धि भई नयाँ उत्पादन भएका वस्तु तथा सेवाहरूको स्थिर मुल्यमा अघिल्लो अवधिको तुलनामा भएको प्रतिशत परिवर्तन हो। अर्को शब्दमा, आर्थिक वृद्धिदर भनेको अघिल्लो अवधिको तुलनामा राष्ट्रको स्थिर मुल्यको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (रियल जीडीपी) मा हुने परिवर्तन हो। देशको अर्थतन्त्रको अवस्थाको मूल्याङ्कन गर्न यो सूचक प्रयोग गरिन्छ। सुत्रमा,

$$\text{आर्थिक वृद्धिदर} = \frac{\text{यस अवधिको रियल जीडीपी} - \text{अघिल्लो अवधिको रियल जीडीपी}}{\text{अघिल्लो अवधिको रियल जीडीपी}} \times 100$$

त्रैमासिक राष्ट्रिय लेखाका प्रकाशित तालिका १ मा मौसमी प्रभाव असमायोजित त्रैमासिक वृद्धिलाई प्रस्तुत गरिएको छ। यो वृद्धिले कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको वार्षिक परिवर्तनलाई प्रस्तुत गरेको हुन्छ। उदाहरणका लागि आ.व. २०८०/८१ को प्रथम त्रैमासिकको तुलनामा आ.व. २०८१/८२ को प्रथम त्रैमासिकमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कति प्रतिशतले वृद्धि भयो भनेर तालिका १ मा प्रस्तुत तथ्याङ्कबाट थाह पाउन सकिन्छ। यसलाई Year on Year वृद्धि पनि भनिन्छ। यसमा मौसमी प्रभावलाई समायोजन गरिएको हुदैन।

त्यसैगरी त्रैमासिक राष्ट्रिय लेखाका प्रकाशित तालिका २ मा मौसमी प्रभाव समायोजित त्रैमासिक वृद्धिलाई प्रस्तुत गरिएको छ। यो वृद्धिले कुनै त्रैमासिकको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन सोभन्दा लगत्तै अगाडिको त्रैमासिकभन्दा कति प्रतिशतले वृद्धि भयो भनेर तालिका २ मा प्रस्तुत तथ्याङ्कबाट थाह पाउन सकिन्छ। यसलाई Year on Year वृद्धि पनि भनिन्छ। यसमा मौसमी प्रभावलाई समायोजन गरिएको हुन्छ।

आर्थिक वृद्धिदर अर्थतन्त्रको स्वास्थ्य मापन गर्न प्रयोग गरिन्छ। धनात्मक आर्थिक वृद्धिदर अर्थतन्त्र सही दिशामा अगाडि बढेको सङ्केत हो भने ऋणात्मक आर्थिक वृद्धिदर अर्थतन्त्र संकुचनमा गएको सङ्केत हो। दुई भिन्न अर्थतन्त्र बीचको आर्थिक प्रगति तुलनात्मक रूपमा अध्ययन गर्न आर्थिक

वृद्धिदरलाई प्रमुख सूचकको रूपमा प्रयोग गरिन्छ। नीति निर्माता, योजनाकार, अर्थविद् तथा पत्रकारहरूले यो सूचक निकै प्रयोग गरेको पाईन्छ।

४. कुल मुल्य अभिवृद्धि (तालिका ३ र ४ सँग सम्बन्धित)

कुल उत्पादनमा मध्यवर्ती उपभोग घटाएर बाँकि रहेको मान नै कुल मुल्य अभिवृद्धि हो। तर त्रैमासिक कुल मुल्य अभिवृद्धि अनुमान गर्नका लागि आर्थिक क्रियाकलापका विभिन्न सूचक (High frequency indicators) को प्रयोग गरिने हुनाले कुल उत्पादन र मध्यवर्ती उपभोगको गणना गरिएको छैन। तालिका ३ मा प्रस्तुत गरिएको तथ्याङ्क स्थिर मुल्य (आधार वर्ष २०६७/६८) मा मापन गरिएका मौसमी प्रभाव असमायोजित कुल मुल्य अभिवृद्धि हुन् भने तालिका ४ मा प्रस्तुत गरिएको तथ्याङ्क स्थिर मुल्य (आधार वर्ष २०६७/६८) मा मापन गरिएका मौसमी प्रभाव समायोजित कुल मुल्य अभिवृद्धि हुन्।

५. त्रैमासिकको परिचय

नेपालको आर्थिक वर्ष प्रत्येक श्रावण एक गते सुरु भई असारको मसान्तमा समाप्त हुन्छ। एक आर्थिक वर्षका चार ओटा त्रैमासिकको विभाजन देहायबमोजिम गरिएको छः

- (क) प्रथम त्रैमासिक: साउन, भदौ, असोज (Q1: Mid. July- Mid. October)
- (ख) दोस्रो त्रैमासिक: कार्तिक, मंसिर पौष (Q2: Mid. October- Mid. January)
- (ग) तेस्रो त्रैमासिक: माघ, फागुन चैत (Q3: Mid. January- Mid April)
- (घ) चौथो त्रैमासिक: वैशाख, जेठ, असार (Q4: Mid. April- Mid July)

डा. हेम राज रेग्मी

प्रवक्ता एवम् उप प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

फोन: ०१ ५३५२४७९ (आन्तरिक ११६)

इमेल: hregmi1@gmail.com

थप जानकारीका लागि:

निर्देशक गणेश प्रसाद आचार्य

मोबाइल: 9843804644